

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/30/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3617200185
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Vrtochová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3617200185.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho vo veci starostlivosti súdu o maloletých S. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. nad L., P. XX, toho času v Detskom domove Prievidza a I. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. nad L., P. XX, toho času v Detskom domove Prievidza, zastúpených opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske, deti matky W. E., bytom X. nad L., P. XX a otca I. Y., bytom X. nad L., P. XX, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Partizánske, o zrušenie ústavnej starostlivosti a zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti rodičov, na odvolanie matky a otca mal. detí proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 27. februára 2017, č.k. 6P/8/2017-61 v spojení s oprávaným uznesením zo dňa 17. marca 2017, č.k. 6P/8/2017- 65, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh na zrušenie ústavnej starostlivosti nad maloletou S. Y., nar. XX.XX.XXXX a nad maloletým I. Y., nar. XX.XX.XXXX.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rodičia maloletých detí sa podaným návrhom domáhajú zrušenia ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi a ich zverenia do svojej osobnej starostlivosti. Rozsudkom zo dňa 28.4.2015 č.k. 4P/10/2015-35 bola nad maloletými deťmi nariadená ústavná starostlivosť a rodičom bolo určené výživné.

3. Súd v prvom rade posudzoval, čo bolo dôvodom na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi a či už tento dôvod pominul alebo nie. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že dôvodom pre nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi bolo zanedbávanie detí v dôsledku zneužívania alkoholu rodičmi. Napriek uloženému dohľadu nad výchovou maloletých detí rodičia neboli schopní zabezpečiť deťom riadnu starostlivosť, čo vyústilo až do hospitalizácie maloletého I., ktorý bol v zlom stave, zanedbaný. Rodičia sa riadne nepodrobili liečbe závislosti na alkohole. Nikto z rodiny o deti neprejavil skutočný záujem. V súčasnosti je situácia v rodine rodičov maloletých detí v zásade nezmenená. Súd konštatoval, že rodičia prejavili pozitívnu snahu v prístupe k maloletým deťom (pravidelne ich navštevujú, berú si ich na krátkodobé pobyty, intenzívne sa o ne v rámci svojich možností zaujímajú), ale táto snaha sama osebe nestačí a súd nepresvedčila, že je dostatočným dôvodom na zrušenie ústavnej starostlivosti.

4. Problémy v starostlivosti rodičov boli zaznamenané už v roku 2013. Ich prvotnou príčinou bol vždy alkohol. Napriek tomu, že rodičia si museli byť vedomí toho, že do zásahov do ich rodičovských práv

dochádza z dôvodu ich závislosti na alkohole (boli si vedomí, z akého dôvodu bol nariadený nad výchovou o ich deti dohľad aj z akého dôvodu boli deti odovzdané do starostlivosti detského domova), neurobili žiadne dostatočné opatrenia, aby sa svojho neudu zbavili. Pozitívne je možné hodnotiť snahu otca podrobovať sa ambulantnej liečbe, avšak tá zjavne neprináša dostatočné výsledky. Napriek liečbe totiž otec stále požíva alkoholické nápoje, priznal, že pije pivo "po fuške". Pri výkone sociálnej práce bol viackrát pod vplyvom alkoholu, problémy s alkoholom zaregistrovala aj obec, v ktorej bývajú. Hoci sám deklaruje, že abstínuje, uviedol, že je to len desať dní. Desaťdňovú abstinenciu rozhodne nie je možné považovať za presvedčivú, tým viac, že predtým nadmerne požíval alkoholické nápoje dlhodobo. Otec musí preukázať, že bude schopný strániť sa alkoholu po dlhšiu dobu. Jeho snaha zbaviť sa závislosti musí byť dlhodobá a úprimná. V súčasnosti ju súd hodnotí len ako účelovú, vedenú snahou presvedčiť súd o tom, že dokáže zvládať svoju rodičovskú úlohu a o deti sa riadne starať. Súd prihliadal aj na to, že otec sa zamestnal a starostlivosť o deti (najmä o mladšieho I., ktorý ešte nie je školopovinný) by bola počas jeho neprítomnosti v domácnosti na matke. Pomery matky súd považoval za najväčšiu prekážku zrušenia ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi. Matka je zjavne osobou závislou na alkohole, hoci si svoju závislosť nepriznáva. Jej závislosť bola dostatočne preukázaná už v skorších konaniach. Viackrát sa pod vplyvom alkoholu dopustila rizikového správania aj voči deťom (hospitalizácie mal. I., maloletý sa narodil s abstinenčným syndrómom). O závislosti matky na alkohole súd nemá žiadnu pochybnosť. Napriek tomu sa matka dlhodobo vyhýba protialkoholickému liečeniu. Svoju závislosť bagatelizuje. Liečbu u MUDr. Majzlánovej sa vyhýba výlučne zo subjektívnych dôvodov, iného lekára si za dva roky nebola schopná nájsť. Matka súd nijako nepresvedčila, že svoje pomery, pre ktoré boli deti zverené do ústavnej starostlivosti, zmenila, ani že by mala skutočnú a úprimnú snahu tieto pomery zmeniť.

5. Súd vzal do úvahy aj správu detského domova a výpoveď sociálnej pracovníčky pracujúcej v detskom domove, ktoré vyznievajú v prospech rodičov maloletých detí. Súd nemá pochybnosť o tom, že obaja rodičia majú svoje deti radi, majú k nim pozitívny citový vzťah a v záujme maloletých detí by bolo, keby ich rodičia mohli osobne vychovávať. Ani ich sociálne pomery, hoci žijú pomerne skromne, nie sú prekážkou zrušenia ústavnej starostlivosti. Súd však musel vziať do úvahy aj to, že hoci podľa výpovede sociálnej pracovníčky rodičov nenašli pri náhodných návštevách pod vplyvom alkoholu, tieto návštevy boli len dve. Skutočnosť, že posledný polrok nebadali u rodičov prejavy ich alkoholizmu súd nehodnotí ako dostatočne presvedčivú. Rodičia evidentne dokážu pred ohlásenými návštevami detí potlačiť svoj alkoholizmus. Dve náhodné návštevy v čase, keď ich rodičia mohli dôvodne očakávať (návštevy sa uskutočnili výlučne v čase, keď boli deti na krátkodobom pobyte u rodičov), nie sú dostatočným argumentom pre podporu predpokladu, že rodičia svoj alkoholizmus dostali pod kontrolu natoľko, že tento prestal byť prekážkou riadneho výkonu rodičovskej starostlivosti o maloleté deti. Súd na druhej strane totiž musel prihliadať na správu kolízneho opatrovníka, ktorý pri výkone sociálnej práce zistil, že rodičia viackrát javili známky požitia alkoholických nápojov. Ako nepresvedčivé súd hodnotí aj konanie matky, ktorá odmietla dobrovoľnú výchovnú skúšku (hoci na ňu nebola povinná, ak však úprimne a skutočne chce deti vrátiť do svojej starostlivosti, súd jej postoj nerozumie). Argumenty, že bola pre ňu ponížujúca, súd neprijíma. Neuskutočnila by sa totiž na verejnom priestranstve. Ak bola pre matku nepríjemná na návšteve, mohla požiadať, aby sa uskutočnila inde. Ak tak neurobila, súd neuveril tomu, že nepožíva alkoholické nápoje. Matka sama nedokázala uviesť, od kedy abstínuje, hoci uviedla, že mala problémy s alkoholom ale teraz ich už nemá. Otec uviedol, že abstínuje len desať dní. V neprospech oboch rodičov vyznieva aj správa MUDr. Majzlánovej, u ktorej sa otec podrobuje liečbe a u ktorej sa liečbe začala podrobovať aj matka. Z tej vyplýva, že alkoholizmus rodičov je prekážkou v starostlivosti o deti, obaja rodičia nie sú schopní riadne a zodpovedne plniť svoje rodičovské povinnosti a je potrebné, aby preukázateľne aspoň dva roky abstinovali. Súd zvažoval pri rozhodovaní aj incident, ktorý sa udial počas dočasnej návštevy detí u rodičov, kedy došlo k predávkovaniu maloletej S. liekmi. Príčinu vzniku tohto incidentu nemožno priamo prisúdiť rodičom. Riadili sa nesprávnym poučením o dávkovaní, úmysel alebo nedbanlivosť v ich konaní zistená nebola. Preto naň súd pri rozhodovaní neprihliadal.

6. V konaní teda nebolo preukázané, že by zanikli dôvody, pre ktoré bola nad maloletými deťmi nariadená ústavná starostlivosť. Alkoholizmus oboch rodičov je naďalej prekážkou brániacou riadnemu výkonu ich rodičovských práv a povinností. Rodičia doteraz nepreukázali, že by boli schopní dlhšiu dobu abstinovať. Nie je v záujme maloletých detí, aby vyrastali vo výchovnom prostredí, kde sú obaja rodičia závislí na alkohole a kde je ich správanie touto závislosťou ovplyvnené. Súd prihliadal aj na to, že v súčasnosti je o maloleté deti riadne postarané, deti sú umiestnené v detskom domove spoločne, teda ich vzájomné väzby ostatnú neporušené. V rámci možností sú zachované aj väzby s oboma rodičmi, keďže detský

domov je v takej vzdialenosti od ich bydliska, že im umožňuje návštevy detí a aj krátkodobé pobyty detí v ich domácnosti. V budúcnosti, ak rodičia preukážu presvedčivými objektívnymi dôkazmi, že sa riadne podrobujú protialkoholickému liečbe a že svoju závislosť na alkohole zvládli a dostatočne dlhú dobu abstínujú, bude možné trvanie ústavnej starostlivosti prehodnotiť. V čase rozhodovania súdu však dôvod na ústavnú starostlivosť naďalej trvá, preto súd návrh rodičov zamietol.

7. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie matka a otec mal. detí, ktorí v odvolaní uviedli, že rozhodnutie súdu sa zakladá primárne na správach, ktoré sú účelovo zamerané v neprospech nich. Ďalej sa rozhodnutie zakladá na názore, že ako rodičia detí nedokážu zvládať rodičovské povinnosti z dôvodu ich závislosti na alkohole. Závislosť na alkohole deklaruje MUDr. Majzlanová, ktorá v správe uvádza, že otec mal. sa podrobuje liečbe. Samotná matka mal. priznala osobný konflikt v postoji ku MUDr. Majzlanovej, pričom pre dlhodobú obsadenosť iných lekárov sa jej nepodarilo dostať sa na vyšetrenie k inému psychiatrovi, aj napriek intervencii Detského domova, ktorý jej dlhodobo pomáhal zháňať kontakty na doktorov s cieľom objednať sa na vyšetrenie. Sú názoru, že súd nevyužil možnosť znaleckého dokazovania súdnym znalcom z oblasti psychiatrie, ktorý by nezaujatým vyšetrením poskytol objektívny pohľad na nich ako na rodičov, pričom je možný predpoklad, že by z jeho strany závislosť nebola diagnostikovaná. Sú obeťou negatívnych názorov na ich osoby a rodinu a sú tým stigmatizovaní. Od 27.01.2017 majú v starostlivosti obe deti v rámci návštevneho pobytu detí v ich domácnosti umožneného zo strany Detského domova a starostlivosť o deti zvládajú. Problém s dávkovaním liekov nebol zavinený nimi, čo uznal aj samotný okresný súd, nakoľko tento incident pri svojom rozhodovaní nezohľadnil ako fakt, ktorý by bol v ich neprospech. Dcéra S. navštevuje Základnú školu v Žabokrekoch nad Nitrou a neevidujú žiadne problémy v rámci vyučovacieho procesu. Počas dňa sa primárne o deti stará matka detí, pričom to zvláda bez väčších problémov. Sú názoru, že samotná starostlivosť o deti je pre nich najvyšším záujmom a motiváciou, ktorým podriadili všetky ostatné okolnosti ich života. Najlepším záujmom detí je, aby mohli vyrastať v ich rodine, pričom im ako rodičia zabezpečujú starostlivosť a naplňujú ich potreby. Nebránia sa odbornej pomoci tak zo strany lekárov, ak to nariadi súd, ako aj zo strany úradov či organizácii, ktoré pracujú s rodinami v rámci výkonu ich opatrení.

8. Prokurátor okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že ústavná starostlivosť nad maloletými deťmi bola nariadená rozsudkom Okresného súdu Partizánske č.k. 4P/10/2015 zo dňa 28.04.2015, právoplatného dňa 24.06.2015, z dôvodu zanedbávania starostlivosti o deti rodičmi v dôsledku zneužívania alkoholu rodičmi. Z vykonaného dokazovania súdom vyplýva, že dôvody, pre ktoré bola nariadená ústavná starostlivosť, nezanikli. Dôkazy vykonané súdom považuje za dostatočné na zistenie skutočného stavu veci. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by podané správy Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, psychiatrickou MUDr. Majzlánovou, boli z nejakého dôvodu účelovo zamerané v neprospech rodičov. Otec maloletých detí, ako aj sám uviedol na pojednávaní, abstinoval pred vydaním rozsudku len 10 dní. Matka maloletých detí sa protialkoholickému liečbe vyhýba, na pojednávaní uviedla, že prestala požívať alkoholické nápoje, avšak nevedela ani uviesť dobu, od kedy abstínuje. Predmetný rozsudok okresného súdu považuje za zákonný a vecne správny a navrhol, aby krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil.

9. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol rovnaké skutočnosti ako v správe zo dňa 23.02.2017 doručenej súdu prvej inštancie dňa 24.02.2017 a na základe týchto skutočností považoval v súčasnej dobe rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne.

10. Krajský súd ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 zákona CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom v náväznosti na § 387 ods. 2 CSP odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

11. Súd prvej inštancie v prejednávanej veci vykonal dostatočné dokazovanie, vec po právnej stránke správne posúdil a v konečnom dôsledku aj správne vo veci rozhodol.

12. Súd prvej inštancie správne v prvom rade posudzoval, čo bolo dôvodom na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi a či už tento dôvod pominul alebo nie. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie pritom vyplýva, že dôvodom pre nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi bolo zanedbávanie detí v dôsledku zneužívania alkoholu rodičmi. Napriek uloženému dohľadu nad výchovou maloletých detí rodičia neboli schopní zabezpečiť deťom riadnu starostlivosť, čo vyústilo až do hospitalizácie maloletého Jána, ktorý bol v zlom stave, zanedbaný. Rodičia sa riadne nepodrobovali liečbe závislosti na alkohole. Nikto z rodiny o deti neprejavil skutočný záujem. V súčasnosti je situácia v rodine rodičov maloletých detí však aj podľa odvolacieho súdu v zásade nezmenená. I keď rodičia prejavili pozitívnu snahu v prístupe k maloletým deťom (pravidelne ich navštevujú, berú si ich na krátkodobé pobyty, intenzívne sa o ne v rámci svojich možností zaujímajú),

ale táto snaha sama osebe nestačí a ani odvolací súd nepresvedčila, že je dostatočným dôvodom na zrušenie ústavnej starostlivosti.

13. Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie mal aj odvolací súd za preukázané, že problémy v starostlivosti rodičov boli zaznamenané už v roku 2013. Ich prvotnou príčinou bol vždy alkohol. Napriek tomu, že rodičia si museli byť vedomí toho, že do zásahov do ich rodičovských práv dochádza z dôvodu ich závislosti na alkohole (boli si vedomí, z akého dôvodu bol nariadený nad výchovou o ich deti dohľad aj z akého dôvodu boli deti odovzdané do starostlivosti detského domova), neurobili žiadne dostatočné opatrenia, aby sa svojho neduhu zbavili. Pozitívne je možné aj podľa odvolacieho súdu hodnotiť snahu otca podrobovať sa ambulantnej liečbe, avšak tá zjavne neprináša dostatočné výsledky. Napriek liečbe totiž otec stále požíva alkoholické nápoje, priznal, že pije pivo "po fuške". Ako ďalej vyplýva z vykonaného dokazovania, pri výkone sociálnej práce bol viackrát pod vplyvom alkoholu, problémy s alkoholom zaregistrovala aj obec, v ktorej bývajú. Hoci sám deklaruje, že abstínuje, uviedol, že je to len desať dní. Desaťdňovú abstinenciu rozhodne nie je ani podľa odvolacieho súdu možné považovať za presvedčivú, tým viac, že predtým nadmerne požíval alkoholické nápoje dlhodobo. Súd prvej inštancie správne uviedol, že otec musí preukázať, že bude schopný strániť sa alkoholu po dlhšiu dobu, pričom jeho snaha zbaviť sa závislosti musí byť dlhodobá a úprimná. Súd prvej inštancie taktiež správne prihliadal aj na to, že otec sa zamestnal a starostlivosť o deti (najmä o mladšieho I., ktorý ešte nie je školopovinný) by bola počas jeho neprítomnosti v domácnosti na matke. Pritom pomery matky aj odvolací súd považuje za najväčšiu prekážku zrušenia ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi. Matka je zjavne osobou závislou na alkohole, hoci si svoju závislosť nepriznáva, pričom jej závislosť bola dostatočne preukázaná už v skorších konaniach. Viackrát sa pod vplyvom alkoholu dopustila rizikového správania aj voči deťom (hospitalizácie mal. I., maloletý sa narodil s abstinenčným syndrómom). O závislosti matky na alkohole ani odvolací súd nemá žiadnu pochybnosť. Napriek tomu sa matka dlhodobo vyhýba protialkoholickému liečeniu, svoju závislosť bagatelizuje. Liečbe u MUDr. Majzlánovej sa vyhýba výlučne zo subjektívnych dôvodov, iného lekára si za dva roky nebola schopná nájsť. Matka ani odvolací súd nijako nepresvedčila, že svoje pomery, pre ktoré boli deti zverené do ústavnej starostlivosti, zmenila, ani že by mala skutočnú a úprimnú snahu tieto pomery zmeniť. Ani odvolací súd nemá pochybnosť o tom, že obaja rodičia majú svoje deti radi, majú k nim pozitívny citový vzťah a v záujme maloletých detí by bolo, keby ich rodičia mohli osobne vychovávať, pričom ani ich sociálne pomery, hoci žijú pomerne skromne, nie sú ani podľa odvolacieho súdu prekážkou zrušenia ústavnej starostlivosti. Avšak z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie nebolo preukázané, že by zanikli dôvody, pre ktoré bola nad maloletými deťmi nariadená ústavná starostlivosť. Alkoholizmus oboch rodičov je naďalej prekážkou brániacou riadnemu výkonu ich rodičovských práv a povinností, pričom rodičia doteraz nepreukázali, že by boli schopní dlhšiu dobu abstinovať. Ani podľa odvolacieho súdu nie je v záujme maloletých detí, aby vyrastali vo výchovnom prostredí, kde sú obaja rodičia závislí na alkohole a kde je ich správanie touto závislosťou ovplyvnené. Súd prvej inštancie správne prihliadal aj na to, že v súčasnosti je o maloleté deti riadne postarané, deti sú umiestnené v detskom domove spoločne, teda ich vzájomné väzby ostatnú neporušené. V rámci možností sú zachované aj väzby s oboma rodičmi, keďže detský domov je v takej vzdialenosti od ich bydliska, že im umožňuje návštevy detí a aj krátkodobé pobyty detí v ich domácnosti. Odvolací súd zdôrazňuje ako správne konštatoval i súd prvej inštancie, že v budúcnosti, ak rodičia preukážu presvedčivými objektívnymi dôkazmi, že sa riadne podrobujú protialkoholickému liečeniu a že svoju závislosť na alkohole zvládli a dostatočne dlhú dobu abstínujú, bude možné trvanie ústavnej starostlivosti prehodnotiť. V súčasnosti však dôvod na ústavnú starostlivosť naďalej trvá, preto súd prvej inštancie správne návrh rodičov zamietol.

14. V danom prípade súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav a správne rozhodol, preto odvolací súd námietky matky a otca mal. detí uvádzané v odvolaní považoval za danej situácie neopodstatnené a rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením ako vecne správny potvrdil.

15. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Poučenie: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).